

Дело C-394/22**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

15 юни 2022 г.

Запитваща юрисдикция:

Hof van beroep, Antwerpen (Белгия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

7 юни 2022 г.

Ищец:

Oilchart International NV

Ответници:

O.W. Bunker (Netherlands) BV

ING Bank NV

Предмет на главното производство

Спорът се отнася до искането на ищеца, нидерландското дружество Oilchart international NV, за плащане на фактура за зареждането с гориво на морски кораб на пристанище Слаускил (Нидерландия). Към момента, в който длъжникът изпада в несъстоятелност, фактурата не е платена. На основание разпоредби, упоменати в банкови гаранции, пред белгийски съд е предявен иск за плащане.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Преюдициалното запитване на основание член 267 ДФЕС се отнася до въпроса дали белгийският съд има компетентност в случая, когато следва да се провери, от една страна, дали за дадено вземане се прилагат специални разпоредби на нидерландския Закон за несъстоятелността, които позволяват това вземане да бъде предявено извън производството по несъстоятелност, и, от друга, дали същевременно такова вземане може да бъде предявено в

Нидерландия с подадена до синдика молба за плащане от масата на несъстоятелността. Запитващата юрисдикция иска да се установи и дали съответните нидерландски разпоредби нарушават член 3, параграф 1 от Регламент № 1346/2000 (наричан по-нататък „Регламент за несъстоятелността“).

Преюдициални въпроси

(а)

Трябва ли член 1, параграф 2, буква б) от Регламент № 1215/2012 („Регламент Брюксел Ia“) във връзка с член 3, параграф 1 от Регламент № 1346/2000 за несъстоятелността да се тълкува в смисъл, че в обхвата на понятията „банкрут, производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордати и аналогични производства“ в член 1, параграф 2, буква б) от Регламент № 1215/2012 („Регламент Брюксел Ia“) попада и производство, при което вземането, посочено в исковата молба, се описва като чисто търговско вземане, без да се споменава вече обявената несъстоятелност на ответника, като реалното правно основание на вземането са специалните дерогиращи разпоредби на нидерландското право в областта на несъстоятелността (член 25, параграф 2 от *Nederlandse Wet van 30 september 1893, op het faillissement en de surséance van betaling* (Закон от 30 септември 1893 година за несъстоятелността и отлагането на плащания), наричан по-нататък „NFW“), и при което:

- следва да се установи дали такова вземане трябва да се счита за подлежащо на проверка вземане (член 26 във връзка с член 110 от NFW) или за неподлежащо на проверка вземане (член 25, параграф 2 от NFW),
- въпросът дали двете вземания могат да бъдат предявени едновременно и дали едното не изключва другото, отчитайки специалните правни последици на всяко от вземанията (включително възможността да се усвои банкова гаранция, предоставена след обявяването на несъстоятелността), следва да се разгледа съгласно специалните правила на нидерландското право в областта на несъстоятелността?

Както и

(б)

Съвместим ли е член 25, параграф 2 от NFW с член 3, параграф 1 от Регламент № 1346/2000 за несъстоятелността, доколкото тази разпоредба допуска такова вземане (съгласно член 25, параграф 2 от NFW) да се предяви пред съд на друга държава членка, вместо пред съда по несъстоятелност на държавата членка, в която е обявена несъстоятелността?

Цитирани разпоредби на правото на Съюза

Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (преработен текст), член 1, параграф 2, буква б)

Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 година относно производството по несъстоятелност, член 3, параграф 1

Цитирани национални разпоредби

Wet van 30 september 1893, op het faillissement en de surséance van betaling (Nederlandse faillissementswet) (Закон от 30 септември 1893 година за несъстоятелността и отлагането на плащания (нидерландски Закон за несъстоятелността), членове 25, 26 и 110.

Кратко представяне на фактите и на главното производство

- 1 OW Bunker (Netherlands) BV (наричано по-нататък „OWB NL“) е дружество, част от датската група OWB. По указание на OWB NL ищецът доставя в пристанището на Слаускил (Нидерландия) гориво за морския кораб ms Evita K и издава фактура за това в размер на 116 471,45 USD, която остава неплатена поради несъстоятелността на OWB NL.
- 2 Поради факта, че след обявяването на несъстоятелност на OWB NL в полза на ищеца са възбранени множество кораби с цел плащането на доставеното гориво, същият получава от съответните корабособственици банкови гаранции, за да отмени възбраните. Тези банкови гаранции предвиждат, че могат да бъдат усвоени на основание „постановено в Белгия съдебно или арбитражно решение или срещу OWB NL“ или срещу корабособственика.
- 3 Преди несъстоятелността ING Bank NV (наричана по-нататък „ING“), заедно с други банки, предоставя кредит. Като обезпечение различните предприятия от групата OWB, включително OWB NL, прехвърлят на ING настоящите и бъдещите си вземания към крайни клиенти на ING. ING встъпва в производството и моли да се забрани усвояването на банкови гаранции или други обезпечения за заредения с гориво кораб, докато не приключи производството по несъстоятелност на OWB NL.
- 4 Първоинстанционният съд обявява иска срещу OWB NL за недопустим. По отношение на молбата на ING той постановява, че няма международна компетентност. В производството по обжалване запитващата юрисдикция отбелязва, че на основание член 28, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 (наричан по-нататък „Регламент „Брюксел Ia“) поведението на ответника OWB NL, който както и в първоинстанционното производство не се явява на

първото съдебно заседание, следва да се разглежда като възражение за липса на международна компетентност на съда. Тази разпоредба предвижда, че при отсъствие на ответника съдът следва най-напред да провери дали има компетентност съгласно този регламент.

Основни доводи на страните в главното производство

- 5 Ищецът претендира заплащането на неплатената фактура за доставеното гориво. В исквата молба не се споменава продължаващото вече четири месеца производство по несъстоятелност на OWB NL и вземането е определено като обикновено гражданскоправно търговско вземане. В исканията си ищецът обаче посочва, че вземането му се основава на член 25, параграф 2 от нидерландския Закон за несъстоятелността (наричан по-нататък „NFW“).
- 6 Член 25 от NFW се отнася до неподлежащите на проверка вземания. Те се различават от обикновените подлежащи на проверка вземания — наричани още вземания на несъстоятелността — които кредиторът предявява пред синдика, за да бъдат удовлетворени от масата на несъстоятелността (в нидерландското право относно несъстоятелността това са вземания съгласно член 26 във връзка с член 110 от NFW). Ето защо запитващата юрисдикция говори и за „вземания от масата на несъстоятелността“. Посочените в член 25, параграф 1 от NFW неподлежащи на проверка вземания са вземания, които пряко засягат масата на несъстоятелността, като напр. вещни права. Тези вземания се предявяват пред синдика. Член 25, параграф 2 от NFW от обаче предвижда и възможността неподлежащи на проверка вземания да се предявяват директно срещу обявеното в несъстоятелност юридическо лице, вместо пред синдика. В случай на такива вземания „извън масата на несъстоятелността“ взето съгласно член 25, параграф 2 NFW решение не оказва влияние върху масата на несъстоятелността. Следователно тези вземания засягат само длъжника по несъстоятелността лично.
- 7 Запитващата юрисдикция посочва, че с вземането си „извън масата на несъстоятелността“ ищецът очевидно цели да усвои издадените след обявяването на несъстоятелността на OWB NL банкови гаранции. Междувременно, паралелно с настоящото дело, ищецът предявява пред синдика в Нидерландия обикновен подлежащо на проверка вземане за плащане „от масата на несъстоятелността“.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 8 С преюдициалните си въпроси запитващата юрисдикция иска да се установи дали тя има компетентност. Това ще е така само ако вземането не е свързано с несъстоятелността. Всъщност съгласно член 1, параграф 2, буква б) от Регламент „Брюксел Ia“ същият не се прилага по отношение на „банкрут, производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически

лица в несъстоятелност, конкордати и аналогични производства“. Освен това член 3, параграф 1 от Регламента за несъстоятелността предвижда, че държавата членка, на чиято територия е образувано производството по несъстоятелност — в случая Нидерландия, има международна компетентност и по искове, които пряко произтичат от производството по несъстоятелност и са тясно свързани с него (вж. и решение от 12 февруари 2009 г., *Seagon* (C-339/07, EU:C:2009:83).

- 9 Решаващо значение за определянето на компетентността има не процесуалният контекст на иска, а правното му основание. Необходимо е да се провери дали източникът на правото или на задължението, което е в основата на иска, са общите правила на гражданското и търговското право, или са дерогиращите правила, характерни за производствата по несъстоятелност (решение от 6 февруари 2019 г., НК, C-535/17, EU:C:2019:96, т. 28). Освен това съгласно постоянна практика на Съда досежно въпроса дали залегналото в член 1, параграф 2, буква б) от Регламент № 44/2001 изключение намира приложение, определящ е интензитетът на съществуващата връзка между предявения пред съда иск и производството по несъстоятелност (решение от 9 ноември 2017 г., *Tünkers France* и *Tünkers Maschinenbau*, C- 641/16, EU:C:2017:847, т. 28 и цитираната съдебна практика).
- 10 С оглед на тази съдебна практика от значение за компетентността на запитващата юрисдикция е дали процесното вземане всъщност представлява вземане „извън масата на несъстоятелността“ по смисъла на член 25, параграф 2 от NFW, както твърди ищецът, или следва да се счита за обикновено подлежащо на проверка вземане от „масата на несъстоятелността“ по смисъла на член 26 във връзка с член 110 от NFW (за това разграничение вж. по-горе, точка 6). Както бе посочено в точка 8 по-горе, член 1, параграф 2, буква б) от Регламент „Брюксел Ia“ и член 3, параграф 1 от Регламента за несъстоятелността всъщност обосновават компетентността на запитващата юрисдикция само за вземания, които не са свързани с несъстоятелността. Това би било така при вземане „извън масата на несъстоятелността“, а не при вземане „от масата на несъстоятелността“, като предявеното пред синдика в Нидерландия вземане. Освен това, ако въпросното вземане е вземане „извън масата на несъстоятелността“, не е ясно дали двете вземания могат да се предявят едновременно — едното в Белгия, а другото в Нидерландия.
- 11 Поради факта, че преди да разгледа останалите въпроси, съдът най-напред трябва да установи дали е компетентен, не е ясно дали запитващата юрисдикция може да се произнесе относно квалифицирането на вземането.
- 12 В банковите гаранции, които ищецът иска да усвои въз основа на съдебното решение по иска си (вж. по-горе, точка 2), не се посочва видът на вземането, на което те се основават. Поради това не е ясно дали необходимото съдебно решение срещу OWB NL е решение относно обикновено подлежащо на

проверка вземане „от масата на несъстоятелността“ съгласно член 26 във връзка с член 110 от NFW или е решение — отнасящо се лично до длъжника по несъстоятелността — по производство „извън масата на несъстоятелността“ по смисъла на член 25, параграф 2 от NFW. От представените от страните правни становища обаче следва, че тези банкови гаранции не могат да се усвояват „от масата на несъстоятелността“ въз основа на решение.

- 13 В същото време на въпроса дали е възможно предявяването на вземане „извън масата на несъстоятелността“, ако пред синдика вече е предявено обикновено подлежащо на проверка вземане „от масата на несъстоятелността“, изглежда може да се отговори само въз основа на разпоредбите на нидерландското право в областта на несъстоятелността, а не въз основа на разпоредбите на общото гражданско и търговско право. Всъщност в крайна сметка искът цели заплащането на неплатената фактура извън производството по несъстоятелност чрез усвояване на банковата гаранция. В тази насока запитващата юрисдикция се позовава на съображение 4 от Регламента за несъстоятелността. То предвижда, че „с оглед правилното функциониране на вътрешния пазар е необходимо да се избегне практиката страните да бъдат подтиквани да прехвърлят авоари или съдебни производства от една в друга държава-членка, за да придобият по-благоприятно правно положение (т.н. „forum shopping“).“
- 14 Това води до въпроса дали член 1, параграф 2 от Регламент „Брюксел Ia“ трябва да се тълкува в смисъл, че само нидерландският съд, пред който е образувано производството по несъстоятелност, е компетентен да се произнесе дали в разглеждания случай става въпрос за вземане „от масата на несъстоятелността“ или за вземане „извън масата на несъстоятелността“ и дали двата вида вземания могат да се предявят едновременно.
- 15 Освен това запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 25, параграф 2 от NFW е съвместим с Регламента за несъстоятелността, ако тази разпоредба допуска предявяването на такова вземане пред съд, различен от съда на държавата членка, на чиято територия е образувано производството по несъстоятелност.